

Remissvar SOU 2021:77
Från kris till kraft - Återstart för kulturen

Kulturdepartementet
Regeringskansliet
103 33 Stockholm

Återstartsutredningens betänkande Från kris till kraft – återstart för kulturen (SOU 2021:77)

Sammanfattning

Film i Väst välkomnar det välskrivna och relevanta betänkandet och instämmer i samtliga utredningens förslag. Utredningens omfattning är imponerande, liksom att kommittén lämnar strukturella analyser och förslag på återstartsåtgärder som blickar framåt.

VGR vill särskilt framhålla följande i det som rör filmens område:

Film i Väst är övertygade om att finansieringen av offentlig film har en avgörande och viktig roll att spela i framtiden. Men film- och audiovisuell politik måste omformuleras och modellerna för offentliga filmmedel ändras. Det här är väsentligt för både nationell och regional nivå.

Film i Väst anser att regionala, nationella och transnationella finansiärer har en viktig roll att spela för att skydda film på lång sikt inom ramen för ett territoriums kulturpolitik. I takt med att de globala bolagens grepp om den europeiska filmindustrin ökar prövas de traditionella argumenten för offentlig filmfinansiering i Europa snabbt. Nya argument som kan förutse och hantera framtida förändringar i ett ekosystem måste formuleras. Filmen bör, som en del av den statliga kulturpolitiken, ses över i en helhetskontext med utgångspunkt i den färdplan som föreslås i utredningen. Det är önskvärt att en kommande utredning sker i dialog med filmregionerna.

7.2

7.2.4 Stärk allianserna

Förslag: Teateralliansen, Dansalliansen och Musikalliansen förstärks genom att det statliga bidrag som Kulturrådet fördelar inom området stärks med 30 miljoner kronor årligen under perioden 2022–2024. Förstärkningen ska användas till att:

- **behålla antalet anställda inom allianserna**
- **stödja nyutexaminerade och oetablerade konstnärers introduktion på arbetsmarknaden**
- **stärka konstnärernas förutsättningar för anställningsbarhet och försörjning genom fortbildningsinsatser**
- **om möjligt utöka antalet anställda inom allianser som har ett identifierat behov och administrativ kapacitet samt att i mindre skala genomföra försök att utvidga de yrkesgrupper som kan få anställning vid allianserna.**

Film i Väst instämmer med utredningen förslag om att stärka allianserna som är en viktig brygga för frilansande kulturarbetare mellan jobb. Det bör däremot även undersökas om behov finns av en kompletterande filmallians som fångar upp kreatörsledet som inte faller under kategorin skådespelare inom teater och film.

7.6 Ta till vara digitaliseringens möjligheter

7.6.3 Analysera konsekvenser och behov kopplade till ny upphovsrättslagstiftning

Förslag: Kunskapen om upphovsrätt ska stärkas genom att Patent- och registreringsverket (PRV) får i uppdrag att

- **i samverkan med Konstnärsnämnden utveckla kompetenshöjande insatser samt ta fram samlad information om upphovsrätten för myndigheter, kulturinstitutioner och andra aktörer**
- **i samverkan med Konstnärsnämnden utveckla profilerad branschinformation till PRV:s webbplats för avgränsade målgrupper och branscher**
- **i samverkan med Konstnärsnämnden och Tillväxtverket samordna sin vägledande information vad gäller upphovsrättsliga frågor till verksamma inom kulturområdet.**

Film i Väst delar utredningens förslag till att det behövs mer kunskap om upphovsrätt och ersättning bland kulturinstitutioner, myndigheter och andra marknadsaktörer samt bland konstnärer. Viktigt är att också avsätta statliga resurser för att stävja den illegala marknad som utnyttjar streaming av bland annat film och ger upphov till stora intäktsbortfall för branschen. I en aktuell kartläggning ”Intellectual Property, Jobs and Prosperity in the Nordic region 2022” som tagits fram av Nima

Sanandaji, teknologie doktor i samarbete med Nätverket för en modern immaterialrätt, konstateras att piratkopiering och förfalskning av varumärken tränger ut ekonomisk värdeskapande på ungefär 60 miljarder kronor varje år – och med det trängs också ca 71 000 arbetstillfällen ut. Den offentliga sektorn tappar nära 17 miljarder kronor i skatteintäkter på grund av brotten mot immaterialrätten.

7.7 Förbättra förutsättningarna för kulturella och kreativa näringar

7.7.1 Inför ett produktionsincitament för film och tv i Sverige

Förslag: Regeringen bör införa ett incitament för produktioner av film och tv i Sverige i syfte att stärka produktionen efter pandemin och skapa mer långsiktigt hållbara ekonomiska förutsättningar för branschen. 300 miljoner per år bör avsättas.

Film i Väst vill framhålla det positiva i att produktionsincitament för film införts till följd av utredningen. Vi framhåller dock vikten av att stödet höjs till, i storleksordningen 400 miljoner kronor, beaktat den snabba utveckling och tillkomsten av nya system för produktionsincitament i Europa sedan Tillväxtverket och Svenska Filminstitutet presenterade sin utredning 2017. Höjningen av produktionsincitamentet är nödvändig för att Sverige ska kunna vara ett konkurrenskraftigt territorium för filminspelning och dramaserieproduktion. 400 miljoner kronor skulle vara en bra nivå för att uppnå syftena avseende tillväxt, arbetstillfällen och sysselsättning inom filmsektorn som beskrivits i tidigare rapporter och studier.

7.7.3 Utveckla och samordna politiken för kulturella och kreativa näringar

Förslag: Vi föreslår att regeringen etablerar ett kontor för kulturella och kreativa näringar (KKN) på Regeringskansliet. KKN-kontoret ska samla representanter från olika departement och ha uppgifterna att

- **föra en dialog med de departement vars verksamhet påverkar förutsättningarna för KKN i syfte att styrningen av myndigheter och framtida satsningar ska utformas med kunskap om KKN:s förutsättningar**
- **utforma en nationell strategi för KKN-sektorn baserad på relevant statistik och analys**
- **samordna KKN-satsningar med satsningar på regional utveckling och besöksnäring**
- **stödja KKN-sektorn genom tydligare samarbete med högre utbildning och forskning**
- **inkludera KKN i innovations- och digitaliseringssatsningar**
- **följa och stödja i de frågor om immaterialrätt som påverkar KKN-sektorn**
- **stödja Team Sweden i exportfrämjandet av den svenska KKN-sektorn.**

KKN-kontoret tillförs 1,5 miljoner kronor årligen från 2022 för detta ändamål.

Film i Väst stödjer fullt ut och vill understryka det positiva i utredningens förslag att det behövs en utökad samverkan och lärande om kulturella och kreativa näringar (KKN) mellan olika politikområden. En placering av ett KKN-kontor på Näringsdepartementet med representanter från Kulturdepartementet och Utbildningsdepartementet som ständiga medarbetare är ett mycket bra förslag. Därtill vill Film i Väst framhålla möjligheten för berörda departement, att som branschspecifik resurs inom filmområdet, framöver utnyttja Film i Västs Analysis som resurs och remissinstans i frågor som rör filmens område.

7.7.5 Förbättra tillgång till innovationsstöd

Förslag: Regeringen ger Vinnova i uppdrag att ta fram förslag på hur den innovation som skapas inom de kulturella och kreativa näringarna (KKN) på ett bättre sätt kan inkluderas och stödjas inom de områden som Vinnova arbetar med. Uppdraget ska genomföras i samverkan med Filminstitutet, Konstnärsnämnden, Kulturrådet, Riksantikvarieämbetet, Tillväxtverket och andra berörda parter.

Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 31 december 2022.

Film i Väst delar utredningens förslag och uppmuntrar till att öka kunskapen om hur näringspolitiska aktörer kan stödja innovation inom KKN. När det gäller filmens område bör däremot fler instanser än Filminstitutet utgöra samverkansparter. Till exempel bör filmregionerna bjudas in som parter i ett framtida uppdrag.

7.10 Utveckla kulturpolitikens inriktning

7.10.1 Färdplan för den svenska filmpolitiken

Förslag: Regeringen bör ta fram en färdplan för filmpolitiken som tar avstamp i de förändringar som pågår inom filmområdet.

Film i Väst delar helt betänkandets förslag att det behövs en färdplan för filmpolitiken. Nationell och regional filmpolitik behöver ompröva sin roll och uppgift i det nya landskapet film- och dramaserieproduktion befinner sig i. Ett av flera viktiga politiska instrument att se över är det så kallade AVMS-direktivet, vilket bör prioriteras som en del i den nya filmpolitiken.

Film i Väst uppmuntrar också att i samband med färdplan för den svenska filmpolitiken även se över de nuvarande filmpolitiska målen i syfte att uppnå mer konkreta uttryck för var svensk film ska befinna sig i både en svensk och internationell kontext.